

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокое число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5¹/₂ год. пополудни.

Реданція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.

Реклямації неопечатані в вільні від порта. — Оголошенє звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Посольська палата збирала ся знов після тридневої перерви, щоби полагодити важні предлоги, котрі правительство вважає необхідними і тому приневолює палату ще майже цілий сей місяць до роботи. Одначе дневний порядок загачений наглими внесеннями німецьких радикалів, соціал-демократів і руских послів. Щоби дійти до предлог внесених правительством, відбула ся наряда клубових предсідателів, на котрій бар. Бек вказав на конечиність ухвалена бодай тимчасового закона в справі горівчаного податку, відкладаючи властивий закон на осінню сесию. Одначе і та нарада не довела до порозуміння, а міністер-президент заявив, що наколи на се не здобуде ся в тих днях посольська палата, він витягнув би з сего відповідні послідовности, значить, з цілим кабінетом виїс би поданє о відставку. Можна сподівати ся, що сей напір злагодить опір сторонництв парламентарних, котрі не схотять доводити до крайности, до пересиленя міністерского, котре би могло потягнути за собою пересиленє парламентарне і можливе розвизанє держ. ради.

Поки що одначе палата приступила перед доволі пустими лавами до розправи над наглими внесеннями. Деякі наглі внесення взяли внескодавці назад, а з черги почала ся розправа над внесеном п. Брайтера в справі подій в Чернихові. (В сій справі подали також рускі послі, соціал-демократи і польске коло окремі внесення). Внескодавець піддав острій критиці закон про риболовлю і галицьку адміністрацію, а особливо справу про відповідне поступованє жандармів. В сій розправі промовляли з руского клубу п. Романчук і др. Олесницький, котрих промови подаємо тут за коресп. бюром.

Пос. Романчук пригадав, що в наслідок інтерпеляції в справі Чернихова міністер внутр. справ прирік зарядити потрібне об'єктивне слідство і подати єго вислід до відома парламенту. Але хотяй з тої пори минуло пять тижнів, ми не чули заяви міністра. Бесідник представляв подрібно лайдацтва, яких допускали ся в останних літах жандарми в Галичині. Вказував на випадки в Нижневі, Ляцкім і зазначив, що сего року в часі трех місяців в Коропці, Чернихові і Фельштині убито разом 15 осіб, 14 тяжко ранено а багато легко. Причиною

такого поведеня жандармів супроти руских селян є се, що населенє занадто терпеливе і лагідне, та що в Галичині хотять утревалити погляд, що Поляки є панами а Русини наймитами. Крім того надужитя жандармерії ніколи не є карані, бо панує погляд, що тим способом зберігає ся повагу низших орґанів, хоч не видить ся, як дуже шкодить ся тим висшим властям. (Притакуваня на руских лавах). Бесідник надіє ся, що палата прийме наглість єго внесення і тим способом виступить против надужить і насильств поодиноких орґанів супроти селян. Внесенє є нагле, бо таких річий не повинно ся терпіти ані 24 годин особливо коли заходить небезпека, що повторить ся се, що вже в сім році стало ся. Бесідник просив ще раз палату, аби приняла єго внесенє.

Пос. др. Олесницький зазначує, що мордованє селян в Галичині стало ся немов правилом. Так випадки обговорювано нераз в парламенті, але винних жандармів все оминала кара. Польске коло виступило тепер з інтерпеляцією, але в душі противним дійсному становию справи, і жадає покараня підбурених селян. Чернихівска подія є ясна, бо тут ограблено селян з давного права риболовлі, а не принято навіть їх офери на винайм права ловленя риби. Галицька адміністрація дала силу в руки вельможам а бідний селянин гірко відчуває ту власть. Чернихівських селян навіть не повідомлено про винайм права риболовлі гр. Коротовским. Арештованє отже хлопця і єго матери за ловленя риб було незаконне. Відповідь міністра представляє жандармів невинними баранцями, а Русинів робить ся винуватими. Тим чином в краю не може прийти до згоди, бо основою згоди може бути лише справедливість.

Міністер кр. оборони Георгі відповів на сї промови на основі урядового звіту який єму, як він сам зазначив, прислано і представляє у відміннім освітленю сї події, а наслідком того дійшло до острої перепалки між міністром а послом Вітиком, котрий перебиваючи промову міністра, назвав єго поетом в мундурі а всі єго виводи видумкою.

По промоні д-ра Олесницького замкнено розправу і вибрано генеральних бесідників Вітика «за», а Лазарского «проти». Розправу перервано, а нині відбуває ся дальше засіданє і розправа над тими внесеннями наглими.

Заграниця.

Перський шах Мегемет Алї, котрий розвизав бомбардованем меджліс, є чоловіком енергічним і має доволі політичного розуму. Одначе є він

типовим володарем східним і єго відносини до конституційного устрою держави не конче прихильні. За житя батька був він губернатором в Тебріс, де завів лад, але уживав вельми жорстоких способів. Коли єго отець прихилив ся до конституційного ладу і перських вольнодумців, повитав він з великим невдоволенєм проголошенє конституції і утворенє парламента. Равна смерть батька вивела єго на престіл, а тоді заприсяг він, що буде берегти конституцію. Але се вчинив він з конечиности, хоч не закривав невдоволеня, що віднято єму самовладу. Може бути, що шах під напором Англії додержить приреченя і скличе новий меджліс, що буде податнійший для бажаня народа одначе можна сумнівати ся, чи справді він схоче берегти конституцію. В Персії має шах противника поважного в особі старшого брата помершого шаха, князя Ціллі-Салтана, але не уроджений з княжни каджарского дому, не обняв престола. Єго пспирають противники теперішного шаха, а Ціллі удає прихильника конституції і Перси бажалиб єго бачити шахом. Він був губернатором Іспагаю і правив строго, але витворив знаменитий корпус війська, розвизаний відтак на приказ вітця Наср Едіна. Тепер має він 65 літ, але ще доволі рішучий і потягнув за собою багато людей. Має він такі добрі вигляди, що представники Англії і Росії звернули ся до него, щоби залишив агітації, бо перешкодить утриваленю ладу в Персії. Лад ніби то привернено, але чи на довго, можна сумнівати ся.

Дорадники шаха Мегемета Алї велять єму немилосердно виступати проти «революційників», але єго положенє трудне задля недостачі доброго і численного війська. Має він ледво кілька тисяч неправних жовнірів, а між ними лише бригада козаків перських під проводом російского полковника Ляхова добре зорґанізована. Тимчасом надходять з Тегерану найсуперечнійші вісти. Урядові вісти запевняють, що є спокій, а наспівші до Лондону телеґрами звіщають, що вся північна часть Персії повстала, а ненависть звернена головно проти російского полковника. В краю потворили ся «чорні сотні» а анархія розвельможила ся. Повішено 12 послів. Шах жалує ся королеви Едвардови, що англійске посольство дає збігцям приют, одначе король вказав на численні страченя без засуду виконані. В столиці велике пригнобленє.

Допись з Косівщини.

(Про побут віцепрезидента намісництва в Косові).

Гуцули жалувались на різні напасти, які їм творять в повіті. Для перевірення тих жалоб приїхав 19. червня до Косова віце президент намісництва, п. Клеберґ. Можна лише погратувати того вибору. Чоловік то незвичайно правий, в обходженю з гуцулами дуже людяний і не пропускаючий ні одного похибленя підвласним.

Заворушенє сегорічне між гуцулами має свій почин в тім, що презes rady pa rodowej Cieński винаймив польованє в лісах камеральних а управитель дбр держ. в Гриневій не хоче «аби не виполошити звірину з лісів», наймати гуцулам на охорону перед спекою або тучею окрайків, положених при полонинах гуцульських а котрі гуцули доси щорічно наймали. Бути може, що правдою буде поголоска: «управитель хоче приподобатись Ценьському, бо має дисциплінарку».

Гуцули подавали устами о. Попеля дуже драстичні докази всяких надужить. Пр. гуцул жене стежкою в лісі камеральнім безрогу для відхованя, тож за се вимірює ся за ушкодженє кару 4 сот. (і так уже пересолєну), а кошти комісійні вносять 24 К, — або гуцулка іде до потоку, в лісі камер. положеного, бо иншого місця у верху полонинським не має, і за се кара 20 сот. кромі коштів комісійних! Ті комісії, зв. lasówki, відбували ся за Сабата й два рази в місяць, а коли згадаю, що віддалєне зарядів дбр держ. вносить 50—70 клм., то можна дуже боліти над кривдою гуцулів. Іздає ся з сеї причини звідав президент Марковського, концепісту наміс. в старостві в Косові, як часто відбувають ся тепер такі комісії, а концепіст не заикнувши ся сказав: raz na trzy miesiący. Та правдомовність Марковського обнажив в кілька хвиль пізнійше староста тим, że комісіяje odbywają się co miesiąc. Президент мусів собі добре затамити ролю Марковського, бо не велась єму й оборона других надужить.

Хотілось єму боронити учителя Gallewicz, котрий закладає і помагає закладати шинки, — котрий є агєнтом якихсь дурисьвітів для гуцулів аж у Пешті, так «письмо очи коле», бо в руках. Наводжу дословно лист, який Gallewicz пише, може й до самого Марковського: „Przy tej sposobności upraszam o łaskawe powiadomienie mię, czy wolno mi będzie przy tem handlu wykonywać sprzedaż słodzonych napoi we flaszках opieczetowanych o pojemność(i) nie mniejszej jak 0 35 l.“. Так само записано в книзі ухвальній Ради гром. в Довгополи, що в дни 14. листопада 1905 вніс Gallewicz на уділенє дозволу на шинк Іванови Савчукови.

О агєнтурі Gallewicza свідчить письмо: »Budapest 10. Juni 1908. Durch Herrn Waleryan Gallewitz erhielt ich Ihren werten Auftrag wegen Beschaffung eines Darlehens von 8000 Kronen. Nachdem ich zur Effektivierung deshelben den Betrag von Kronen 31.40 benötige ersuche mir diesen Betrag ehestens einzusenden, damit ich die Sache durchführen kann. Meine Bitte wiederholend, hochachtungsvoll Meller«. За сюрєвність, за такі заслуги мала п. к. Рада шк. окр. в Косові уділити Gallewicz ови великі похвали, а надїєсь він єще більших, бо дурить гуцулів «я буду все в гору лізти».

Хотів Марковський доказати, що не було надужить при послїднім виборі (доповняючим до Ради пов., так не вдалось, бо п. Боечка, свідомий вїйт зі Старого Косова, поклав письменний довід перед президента. При тім було дуже влучне осудженє президентом кацапско-польскої перфїдїи «хто вяже ся словом, повинен

єго додержати, бо инакше є чоловіком нечесним». Для зрозуміня наведу поясненя Т. Боечка. Перед вибором до Ради пов. приїшов Гулла, судия в Косові, до Боечка в хату з тим, що покладе єго на свою лєту «а старостно підопре против о. Попеля» а тимчасом Гулла і єго протектори казали немилосердно крислити з карток до гєлосованя Боечка, а на єго місце вписувати збанкрутовану креатуру Дудикевича і польську. По осуді президента спустили кацапки (замовлені Марковским) ніс на «квінту» а до zamianowanego posła Tracza близились лише такі людці як вїйти з Ростік, Тюдева, Перехрестного, Ферескулї і Ясєнова.

Швіндель з будовою шкїл в Косівщині виявивсь, у цілій своїй наготі. Школи, побудовані за грубі тисячі, валять ся до року-двох! Ні при чім була оборона ком. Тишковского будівничого. Лице лупалось за таку оборону! Такою то правдою правлять і правлять ся деякі комісарі. Коби то вони взяли собі примір з президента, котрий просив ся у людий «на пів години, аби мїг що зісти у Савіцького» (трактиєрня), а тим часом комісарі деякі велють годинами вистоювати на морозі-дощи «бо пани їдять» — а їдять геєте бенкетують у соперників гуцулів!

Цїлком слушно випінує президент, що Bielecki burmistrz Kut не може по справедливости розсуджувати кривди починєні мїстови товариством для експлюатації дерева, при котрім є «фервальтером». Дятого зажадав від Марковського, що боронив Бєльцького: „albo jedno або drugie — albo burmistrzostwo albo ferwalterstwo».

Спізнав президент, як то «легким серцем» карає виділ Ради пов. при помочи старостна «непокірливих» вїїтїв, тож казав Марковському забрати заєуди на карі і зажадати від виділу близшого означєня «за що ті карі», щоби покривжені могли боронитись. Виявилась при тім господарка на дорозі пов., бо роботи, виконані перед роком, й доси не заплачені. Як би так більше було часу, то виявило би ся, якого страшного надужитя допускали ся при доставі шутру на дорогу повітову. Та сим повинен би занятись гіділ краввий. Може би там найшов ся який Міхальчевський. Коли би так частійше заглядали в Косівщину такі розважні люди як президент, то не було би орудала „zastraszającego się szzerzenia gadykalizmu». Колиб забрано собі так, як свого часу комісара Стан. Марковського і Тишковского, то відотхнули би троха темні люди в Косівщині!

Певний.

Промова п. д-ра Олесницького

виголошена в палаті послів при бюджетовій дискусїї дня 1. червня 1908 р.

(Дальше).

До великих хиб теперішнього адміністраційного поступованя належить се, що навіть при спорах сторін не признає ся вигриваючій стороні коштів спору. По справедливости треба би бажати, щоби при спорах приватних сторін, так само як буває при цивільних процесах, прогриваюча сторона платила вигриваючій кошти спору, а коли сторона має спір з державою, щоби держава в разі програної була обовязана звернути кошти вигриваючій стороні. В сїм напрямі належало би доповнити закон про утворєнє адміністраційного трибуналу, а те доповненє певно причинилось би до значного зменшеня числа неоправданих жалоб до трибуналу.

А вже найгірше має ся річ з полі-

ційним карним поступованєм Тут панує крайна самоволя властей і їх органів, тут найгірше нарушує ся права горожан! Для того поліційне карне поступованє вимагає як найпильнійшої реформи так в матеріяльнім як і в формальнім напрямі. В однім і другім напрямі не треба на мою гадку передовсім забувати, що поліційне карне право є лише вивком з правила, що «ніхто не повинен бути лишений свого властивого судїї». Се правило нашої конституції позваляє уважати поліційне карне право лише за вивмок в разях, коли ходить о охорону осіб і майна, о безпечєнство і лад комунїкації, о безпроволючиу охорону перед загальним небезпечєнством; але не повинно оно виходити поза сї границі, бо все то належить до судів. Таким чином адміністрація мала би значно менше що робити.

У всякім разі треба би матеріяльне поліційне карне право упорядкити одноцїльним законом; бо в теперішних постановах, що містять ся у всіляких декретах надворної канцелярії, законах і розпорядженях, навіть фаховий чоловік не годен визнати ся, а чоловік звичайний не в силі знати, що єму в рїзних хвилях робити, а що залишити, щоби не вїйти в конфлікти з поліцією.

А вже формальне поліційне карне право в Австрїї — то такий дивогляд, що не має собі пари. Цїлою підставою процесового поступованя і цїлою директивою для него є сих кілька слів § 13. ославленого Prügelpatent-у з 24. цвітня 1854: «Єство вчинку треба розлїдити як найпростїйшим способом». Обжалований звичайно не знає, хто єго обжалує і о що, він не знає, хто против єго свідчив і що казав; він дістає лише рубрикований витяг зі спису кар, з котрого він знов не може зрозуміти, за що єго покарано, бо той витяг ніколи стороні не дає потрібного поясненя що до вчинку, на котрім опирає ся засуд, так що сторона не має змоги доходити свого права рекурсом. Для того загально і цїлком слушно домагають ся зміни теперішнього поліційного карного поступованя і оно справді вимагає пильної і основної реформи.

Отсе були би в короткім начерку головні засади, котрі треба узгляднити при реформі адміністраційного поступованя. Але сама реформа єго не може мати бажаного успїху, коли заразом не переведе ся організації адміністраційних властей, так щоби можна мати певність, що приписи, які мають б ти видані, будуть справді виконувані.

Теперішній стан річий в наших адміністраційних, особливо політичних властях безусловно виключає всяку надїю на поправу. Кажу се бодай з галицького становища, бо відносини галицьких політичних властей знаю докладно.

Політична адміністрація має чим раз більше роботи, а при занадто великім просторі наших повітів, особливо східних, є так обтяжена працею, що вже через те одно годі говорити про правильне функціонованє. До того наші адміністраційні урядники не мають ані достаточного теоретичного приготовленя ані достаточної практики. В університеті слухають лише в однім семестрі адміністраційної науки, так що можуть що найбільше лише дуже загально пізнати її теоретичні засади, але не австрійські адміністраційні закони.

Вступивши до уряду, починають пізнавати ту безліч законів і розпоряджень; але зараз таки приділює ся їм до служби і велють ся їм виконувати закони, котрих они щойно мусять учитись. Можна собі уявити, яке то мізерне мусить бути урядованє і такі молоді, недосвідчені повітові концепісти і навіть практиканти рішають нераз в дуже важних адміністраційних або й найважнійших правних справах. Аж по роках, як до спосібностей і

пильности, виучують ся ті пани адміністраційних законів, а лиш дуже рідко мають воли змогу і нагоду дальше поступати в науках, хоч як раз в їх уряді різнородність задач вимагає високо теоретичного образования.

Тим то й не дивно, що при таких обставинах скоро минає молодечий жар, що загніжджує ся в тих урядах шлендриян, що найважнійші справи часто роками ждуть полагодження, що адміністраційним урядникам бракує всякої ініціативи, що старий досвідчений адміністраційний практик дає молодшому підвласному урядникови науку, ніколи не робити більше, ніж треба, щоби не попасти в дисциплінарне слідство. (Сьміх).

Але від дисциплінарного слідства є наші політичні урядники безпечні, коли тільки добре сповняють три свої головні задачі: асентерунок, стягання податків і вибори. Урядник, що в сих трьох річах іде правительству на руку, є безпечний, що всі інші хиби, навіть надужиття урядової влади, не пошкодять єму в его кар'єрі, противно навіть допоможуть до скорішого аванзу. Се відносить ся особливо до виборів; спеціалісти від виборів мають бодай у нас в Галичині за всігди першенство в урядовій кар'єрі.

З уваги на те все треба признати, що без основної реформи адміністраційних властей годі звести їх урядовани на правий шлях. Як перевести реформу те першій організації тих властей, се належить до найтруднійших задач, які тепер маємо. Про сю справу вже від років дискутують правничі круги; нею займає ся правительство, а і тронна річ при отвореню сеї палати вказувала коротко на сю справу. Загал же ініціативи від правительства і палати.

Всілякі проєкти тої реформи займають ся головними точками нової організації і всіляко старають ся їх поладнати. Також правительство передало державній раді перед чотирма роками проєкт; але в ній містять ся лише студії над реформою внутрішньої адміністрації австрійської без позитивних внесень. Від того часу справа станула, хоч теперішні відносини більше ніж коли небудь домагають ся якихсь рішучих позитивних кроків.

(Конець буде).

Анатоль Вахнянин.

Листи до Панталеймона Куліша

пис. в р. 1869.

Подав

Кирило Студинський.

(Дальше).

5. Питаєте в мене, Добродію, чи не печатати Вамъ казки. Пані Вашої у Венеції? Не було би Вамъ зъ сего якого лиха відъ Москалівъ? А до того хотівъ би я видати се вь имени Просвіти, задержавши имъ авторки. И такъ не знати, коли наші Просвітники спроможуть ся на яке небудь діло — то бодай вистачалибъ ми не нашу працю.

6. За Псалтирь скажу Вамъ Добродію, рішуче слово, коли ино Диметъ зъ Квіва поверне. Тоді роспишемо пренумерату.

7. Долучаю Вамъ одпечатокъ Йова, Здаєть ся що буде добрий форматъ. Печатаємо его ажъ у 500 примірникахъ. Шкода би була жалувати ту грошей — а ріжниця не велика.

8. Шесте и семе (а може в осьме число) печатали ми у 1½ аркуша. Йова не можемо розривати — а за Йовомъ мало дечого містилось ся у Правді.

9. Прошу, вишліть намъ святого Письма,

бо не стане (59 акр.) присланого ино на 7 число.

10. Залучаю Вамъ, Добродію, рахунокъ зъ одержанихъ відъ Васъ 200 р. и зъ грошей 185 р. 20. котрі вплинули на Правду. (А. а.).

11. Прошу о присилку 200 р. підля у мови.

12. Чи платити усе за висилку Правди до Росві, чи нехай би собі тамъ платили, а ми лишень рекомандували?

13. Товариство Просвіта може теперъ впливати и на школьні книжки у пишчихъ клясахъ. Ось теперъ одержавъ я відъ ради школьної на руки Дирек. Ильницького (члена Просвіти и Ради школьної) до перегляду Читанку для II-гоі народної школи, а окрімъ сего и материяли надослані до Ради школьної для сихъ читанокъ. Забираюсь до сеї роботи, та те тільки жаль, що крімъ Омеляна нікого другого такого, щобъ можна єму повірити сю працю, та щобъ вінъ мудро хочъ трохи зъ неї вив'язавъ ся. Коли Добродію вь васъ є маленькихъ коротенькихъ віршівъ для дітей, якъ імъ хвалити Бога рано и ввечір'ь и за кождимъ діломъ, привіти на весну, про пастуше життя, про четверту заповідь и таке друге, або короткі оповідання моральні, то зробіть ласку висилайте, а я симъ часомъ и ту и де инде по Галичині за симъ роздивляюсь такъ щобъ зъ новимъ рокомъ шкільнимъ (1 Вересня) мали ми готову читанку для дітей и для нашого смаку. Хочъ Рада школьна не приняла до шкіль фонетичної правописи, то мову можемо тамъ нашу ввести. Коби ино такъ дальше а ми скрутимо кацапамъ головку хочъ у тимъ згляді. Пані Ганни Барвінокъ бабчичкохъ кілька знадобились би теперъ. Я прошу бодай десяткъ намъ вислати.

14. Федьковичъ надіславъ такожъ віршъ на роковини Тараса — но дуже кривавий — годі єго друкувати, хибай уступами. — Дивний сей Федьковичъ — я писавъ до єго и просивъ єго, щобъ взявъ участь при Правді. Він відказавъ ся, бо бувъ дуже розлючений на громадянівъ Львівських. Просивъ я вь єго и віршъ на роковини Тараса; и відъ сего відказавъ єя — однакъ теперъ надіславъ ажъ два. Теперъ відгукнусь я до єго на ново, бо шкода сего чоловіка, а мавъ вінъ и причину гніватись на лівихъ нашихъ Громадянівъ.

Ось теперъ бувъ у мене громадянинъ Чвартацький — учера не бувъ на пробі співочій, та за те ниньки и вичитавъ я єму. Я теперъ страшу їхъ вже, що коли такъ дальше лінувати муть ся, то я подураюсь їхъ зовсімъ. Те помагає, та літають вони теперъ, не ходять, щобъ ино на їхъ не гніватись, та щобъ гарно вицали роковини Шевченка. — Раджу собі якъ можу, та може черезъ якийсь часъ у насъ внакше стане, якъ досіль було.

Изъ симъ и працюю Васъ Добродію и здоровлю! Клонюсь низенько Вашій добрій Пані та Ивану Ивановичу.

Щиро прихильний

Нагалъ.

(Дальше буде).

Просимо відновити передплату.

Новинки

— Календар. В суботу: руско-кат.: Юліяна еп.; римо-кат.: Флявіяна. — В неділю: руско-кат.: Евсевія сцм.; римо-кат.: Івана і Павла.

— Наука рускої мови в угорських школах. Минулого тижня порішив угорський парламент предложений міністромъ просвіти гр. Апоніємъ проєктъ закона о безплатній елементарній науці шкільній. В додатковім розпорядженю до сего закона сказано, що кождий учитель мусить знати мову того народа, якого діти навчає. В наслідокъ того в державнихъ учительських семінарияхъ будуть учити учеників мови одной з т. зв. національностей. Рускої мови

будуть вчити — як доносить „Наука“ — в марморешко-сиготській державній преперанді. З початкомъ слідуєчого року шкільного буде там руска мова обовязкова по всіхъ клясахъ. Лиш вчити єї будуть всего по дві години на тиждень. Нема чого одушевляти ся сею постановою, бо она далеко не відповідає дійсним національним потребамъ угорських Русинів, всеж таки слід єї зазначити як оден важний крок до ліпшого.

— Засланє. Дня 3. цвѣтня с. р. в Кііві на предмісті Свѣтошині арештовано лікаря Ол. Ковяського, сына відомого українського письменника. Приводом до сего арешту стало те, що підчасъ ревізії в дверника при домі матери п. Кониського (М.-Благовіщенська вул. 80), знайдено 5 револьверів з патронами. Після арешту д. Кониського посаджено в лувківську тюрму в Кііві, де він сидить і досі! Тепер, як повідомляють „К. Вѣсти“, з постанови сеобливної наради при міністерстві внутрішнихъ справ єго висилають на 2 роки в Архангельщину.

— „Світова Зірниця“ припиняє ся. Редакція „Світової Зірниці“ в Могилеві над Дністромъ повідомляє своїхъ передплатників, що черезъ бракъ грошей видавництво часописи з 14. липця сего року припиняє ся. Тих роковихъ передплатників, котрі захотять одержати гроші, що їм належать ся за друге півріччє, редакція просить написати їй про се до 14. с. м., бо до того часу саме закінчують ся всі рахунки.

— Нові приписи що до іспитів зрілости в середнихъ школахъ не могли многимъ педагогамъ старшої доби трафити до зрозуміння. По новимъ приписамъ кождий з питаючихъ професорівъ яко членъ комісії мавъ заявити що до загальної зрілости абітурієнта. Тимчасомъ лучали ся міжъ старими професорами такі, що оцінювали умовий розвій і дозрілість абітурієнта після відповідей із свого предмета. В одній з лвівськихъ гімназій стало ся, що оден і той самий професоръ питаючи ученика при матурі з двохъ предметівъ і маючи з того титулу два голоси в комісії, оден голосъ віддавъ за дозрілістю а другий голосъ проти зрілости того самого ученика і вперто домагавъ ся, аби се запротоколовано. Комісія дивувала ся сему двоякому поглядові професора на одну і ту сьму справу і зрозуміла єї ажъ тоді, коли провірила, що абітурієнтъ оден предметъ при іспиті умів, а з другого давъ недостаточні відповіді. Довгихъ пояснень треба було до пересвідчення дотичного професора, що після новихъ приписівъ члени іспитової комісії мають заявити ся за загальною зрілістю абітурієнта, а не за зрілістю на основі відповідей з одного предмета науки.

— Осторога перед еміграцією до Канади. На основі найновішихъ інформацій остерегають власть перед зарірковою еміграцією до Канади. Особливо повинні здержати ся від неї ті що гадають заробити гроші при промислі або при будівлянихъ підприємствахъ або при будові залізниць, бо такихъ зарірківъ стало теперъ в Канаді дуже обмалъ, а платня дуже понизила ся. Се подаємо до відомости нашого загалу тимъ більше, що агенти заохочують нашихъ селян особливо з Буковини и Покутя, щоби їхали на зарірки до Канади. Міжъ австрійськими емігрантами, що пішли шукати зарірку в Канаді, панує теперъ страшна нужда. Сотки людей — як довідуємо ся з найкомпетентнійшого жерела, бо із австрійського консуляту в Канаді — остає безъ занятя, не маючи ані помешканя, ані поживи. Було вже навіть кілька такихъ случаїв, що наші емігранти з нужди и розпуки відбирали собі самі житє!

— Іспит зрілости в гімназії в Дрогобичі відбув ся під проводомъ кравього інспектора Е. Двовского в дняхъ 19—22. червця с. р. Іспитъ зложили з добримъ успіхомъ: Адамовичъ Йосифъ, Бартошевський Володислав, Бріх Франц, Добоєвичъ Станіслав, Гавлік Тадей, Герстенфельдъ Яків Вольф, Готтесманъ Гаскель Ян, Грушовський Самсон, Кельгоферъ Ізидор, Кондратъ Антів, Крайсбергъ Бернард, Кубала Мечислав, Лобосъ Кароль, Михайлівський Теофіл, Несвятовський Тадей, Никоракъ Володимир,

Стпельчинський Льонгін, Швабович Тадей, Таненбавм Израель, Урбанович Севастьян, Уріх Ромуальд, Файгісер Файвель і Хаас Маркус. Не упав ніхто.

— **Вистава псів ловецьких** і інших расових, уряджена „Ловецьким тов-ом“ в палаті штуки на повиставовій площі у Львові, буде тривати два дні: завтра і через неділю. Окази псів мають бути вельми цікаві. Між іншими угорський гр. Сечені, подружений недавно з америк. мільярдеркою Вандербільд, зголосив на виставу 7 ямників.

— **Вивіз покладнів з рос. Поділя** за кордон усе збільшує ся і збільшує ся, через се й ціни на них усе підносять ся. Скуповують ся покладки по губернії й великими незнавними партиями, головним чином по районах, що близькі до залізниці, а також і поблизу кордону: з повітів — брацлавського, винницького, летицького, лїтвицького, проскурівського і по части ущицького покладки експортують ся через станицю Волочиска, а з повітів — моголицького, ямпільського і по части кам'янецького — через Новоселицю, і зрештою часть кам'янецького та ущицького повіта при кордоні обслуговують Гусятин та гуковську цлову станицю. Щорічно в Поділя до Австрії і головним чином в Німеччину покладнів вивозить ся кілька мільєнів штук. („Рада“).

— **Камінь Якова.** „І Яков взяв камінь, що мав під своєю головою, і зробив з него жертвенник і полив оливою, а то місце назвав Бетел“. Камінь сей, про котрий згадує біблія, а котрий Яков поклав собі був під голову і спав на нїм тоді, коли в сні видів небесну драбину, перебув — як то сконстатувала іспанська академія наук, — дивну вандрівку. По смерті Якова, потомки его переходували той камінь яко велику сьвятість. Коли же діти Израїля переходили через Червоне море, не хотіло ся їм нести той камінь, бо був за тяжкий, і лишили его в Єгипті. Тодішній фараон мав доньку іменем Секту. Она віддала ся була за якогось Грека і дістала той камінь на віно. (Чи чоловік єї був тим дуже вдоволений, — про те мовчить історія). Обоє покинули Єгипет і оснували в Іспанії місто Бриґанція. Потомки їх занесли той камінь з собою до Ірляндії і на камені Якова коронували ся через кілька сот лїт ірляндські королі. Пізнійше занесено той камінь до Шкотії а звідси до Вестмінстера. Там стояв він на тїм місці, де сидять англійські королі підчас коронації. В Ірляндії переходувано той камінь в Тара, що була аж до кінця шестого столїтя столицею Ірляндії. Давнійше був здогад, що там, де лежав камінь Якова, мусїв знаходити ся також кивот завіта і таблиці з заповідями Божими. Для того якийсь Гурне робив там пошукування в тій надії, що знайде там якісь старинні пам'ятники і дасть їх в дарунок королеви Едвардови. Пошукування однак не довели до нічого.

— **Дрібні вісти.** В Чукві коло Самбора буде отворена з днем 16. с. м. поштова складниця. — В Зарваниці, золочівського повіта, вибух оводі пожар на даху залізничного двірця від іскри з льюкомотиви. Завдяки енергічному раункови огонь загашено в самім почині.

— **Гумористичний кутик.**

Ангели в димі.

Кондуктор: Даруйте, пане, але ся переділка для некурячих.

Подорожний: Де є ангели, там мусять бути облаки.

Оповідки.

— **Курс пожарництва** в львівскім „Соколі“ продовжає ся від пнї 8. год. вечером. — **Пожарна секция.**

— **Виділ тов-а „Руска Академічна Поміч“** звертає ся до української суспільности з просьбою, аби в справах лекцій і всяких бюрових занять звертала ся до комісії лекційно-інформаційної“ згаданого тов-а, котра старати ся буде поручати як найвідповіднійшого петента. Згадана комісія урядує що дня між 11—1 год. в льокалі товариства при ул. Зи-

блікевича ч. 3. — За комісію лекційно-інформаційну: *Ів. Мельницький.*

— **З залізниць.** Контроля доходів (відділ VII) львівської Дирекції залізничної перенесена зістала на давнійший черновецький дворець, а відділ для справ комерціальних з дому при ул. Красіцьких 14. до будинку ц. к. Дирекції залізн. на 3. поверх. Бюра відділу правничого, економату і видачі карт по зниженій ціні перенесено до дому при ул. Красіцьких ч. 14. в подвірю.

Телеграми

з дня 3. липня.

Лондон. Заповіджені маневри англійської флотії на Північній морі, які викликали були в Німеччині великий несупокій, розпочали ся вчора. В маневрах бере участь 78 воєнних кораблів, 8 міноносців, 145 контрторпедовців і 30 підводних суден.

Прага. Зїзд славянських студентів в Празі ухвалив внести просьбу до цїсаря о помилуване Січинського.

Відень. При тягненю кредитових лосів з 1858 р. упала головна виграна в квоті 300.000 К на серию 4172 ч 34; 60.000 К на с. 559 ч. 37; 30.000 К на с. 1387 ч. 51.

При тягненю лосів австр. Червоного Хреста гол. виграна 30.000 К упала на серию 3953 ч. 34.

При тягненю віденьських лосів комунальн. нх з 1874 р. гол. виграна 400.000 К упала на с. 279 ч. 14.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 2. липня: Мария Папп, Верблячин; Анна Константинова, Нерві (Італія) Варвара Карпшин, Вороблячин; Мария Кочерган, Яворів; Анна Зефір, Збараж; Катерина і о. Григорій Селянські, Тулуки; Юстин Гаврилович, Чагрів; о. Володимир Кальба, Соколівка; Роман Алексевич, Угнів; др. Станіслав Полянський, Краковець; Володимир Кмицикевич, Манастирок; Ігнатій Гарасевич, Чернів; Юліян Миськевич, Бучач; о. Іван Коцюба, Тисьмениця; Леонид Теодоров, Рим; Микола Островець, Перегінсько; Василь Мозолик, Глещав; о. Николай Анастазієвський, Сапогів; Михайло Ільницький Тисьмениця; Михайло Багудич, Гірие.

Штучні навози.

При суперфосфатах по 20 до 40 К опусту на вагоні і зворот коштів перевозу (фрахту) а при томасні по 15 К опусту на вагоні оферує Спілька для господарства і торгівлі в Перемислі.

Ученик VII. класи гімназійної пошукує лекції на час вакацій шкільних — *М. Л. Бучач.* Poste rest.

Морелі найкрасної якості, щоденно сьвіжо зривані з дерева, 5 клгр. кошик franco 3 К 80 с. Пересилка залізницею 4 кошиків 14 корон.

L. Altneu, Versecz 4. Ungarn.

(3—12)

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгена Біліньського в Збаражі.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках.

Держім ся покликую:

Свій до свого!

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку

Гіпотечного

купус і продає

всякі

вартісні папери

і **МОНЕТИ**

по найточнійшій деннім курсі, не числячи ніякої провізії.

Працюйте і шадїть!

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, удїляє позички на скрипти за інтабуляцією на 6 прц; і сплату розкладає на 10 до 15 лїт (при 30 ратах піврічних вносять рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кождих 100 К позички.

Векслї приймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени обезпечені в „Джістрі“.

З зисків удїляв „Джістер“ на публичні добродїї ціли квоту 45.835 корон.

Вкладки . . . . . 2,795,183 К.
Позички удїлені . . . . . 3,410,684 К.
Удїли членські . . . . . 234,398 К.
Цінні папери . . . . . 130,452 К.
Фонд резервовий і інші . . . . . 43,842 К.
Льокації . . . . . 182,206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	вночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станіславова	5:40	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рава рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	вночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станіславова	—	—	—	2:40	—
Коломиї	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рава рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35†
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:10

ЗАМІТКА: Поспінні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені †.

